

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Helyben:	Videken:	Dr. HEGEDŰS LORÁNT.	DEBRECZEN,
Egy óra. 1 kor.	Egy óra. 1 kor. 50 fill.	Kiadók és laptulajdonosok:	Piacz-utca 49. szám.
Negyedévre 3 „	Negyedévre 4 „ 50 „	HOFFMANN és KRONOVITZ.	

A kormány és pártja harcol

Khuen-Héderváry nyilatkozott a Házban

Ha a hét hónap óta folyó perben az érvek döntenének, úgy a miniszterelnöknek mai beszéde után valóban nyert ügye volna. Egy minden szavában nyílt és becsületes beszéd volt ez, amelyik ma a képviselőházban elhangzott.

Az elfogulatlan hallgatóság csak azt a benyomást nyerhette, hogy a miniszterelnök honorálta Apponyi Albert grófnak mindazt az aggályát, aminek objektive volt némi alapja. Amiben pedig nem honorálta, ott nem helyezkedett a brüsszk visszautasítás rideg álláspontjára, hanem *igyekezett meggyőzni Apponyit és híveit* arról, hogy egy-egy aggodalmának nincs alapja, vagy pedig *egyenesen rontaná az elért nemzeti eredmények mérlegét*. Különösen meggyőzők voltak a miniszterelnök érvei, amikor azt igazolta, hogy a szolgálati nyelvnek Apponyi által rendeletileg óhajtott szabályozása a katonai perrendtartásban a nemzeti ügynek nem sikerét jelentené, hanem a magyar nyelvnek már elért előnyomulását veszélyeztetné. Hiába a tény már egyszerű az, hogy a *német szolgálati nyelv alkalmazását Apponyi sem tartja mellőzhetőnek*. Különbség csak az, hogy a miniszterelnök a törvényben azt férfiasan ki is mondja, *Apponyi pedig elbujik a tény bevallása elől és inkább feláldozza a törvényalkotási jogot*, semhogy megmondja azt, amit megcselekedni ő is akar.

Vajjon ezen a részleten, amelynek megoldási módozatában is határozottan a miniszterelnök álláspontja a helyes, mulhatik-e egy késhegyig menő végső küzdelem.

Becsületes, őszinte és egyenes álláspontot hangoztatott a miniszterelnök a választójog kérdésében is, amikor megígérte, hogy *az év végéig betörjeszti a demokratikus, haladó irányú és liberális választói reformot*. Hozzátette még ehhez, hogy megakarja óvni a nemzeti szupremációt és az értelmiség vezető szerepét. Am álljon Justh Gyula az ország színe elé és jelentse ki, hogy neki sem az egyik, sem a másik a nem kell! Ez nem utja a foszlányokká tépett népszerűségnek visszaszerzésére.

Nincs komoly politikus, aki hinne és hihetne a harcban, hiszen nincsenek meg

sehol azok a nagy elvi ellentétek és mert az ellenzéknek végre is rá kell önnie, hogy egy hebe-hurgya harc őket semmi eredménnyel sem kecsegtetheti.

A folyosón

A képviselőház környékét ma megszállották a belépő-jegy ostromlók s a jegyosztó-hivatalhoz iparkodnak belépőjegyért. De már minden jegynek van gazdája, akik már reggel kilenc órákor megszállták a karzatokat. Autók, fiakkerek gördülnek a Ház főkapuja elé. Már tíz óra előtt együtt a legtöbb nevezetesség. Sokan köztük olyanok, a kik meggörnyednek a saját tekintélyük sulya alatt. Háromnegyed tíz órákor a munkapárt már teljes egészében megszállja a jobboldali folyosót. A baloldalon még kevesen vannak, de egy-egy erősebb csoport már kialakulhat azok közül, akik titkokat tudnak.

Háromnegyed tíz órákor a jobboldali folyosón megjelenik Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkár. Észreveszik az ellenzékiek is és valaki ezt a megjegyzést teszi:

— Uj választások szele fujdogál!

Pontban tíz órákor érkezik meg a miniszterelnök titkára, Bárczy István dr. és Hazai Samu honvédelmi miniszter társaságában. A miniszterelnök szótlánul halad szobája felé. Az ajtónál visszafordul és Hazai honvédelmi miniszterhez szól:

— Kérlek, Samu, veled még lesz egy kis beszélni valóm!

— Allok rendelkezésemre!

A miniszterelnök erre bemegy szobájába, de mindjárt ki is jön onnan s a kereszt-folyosón át Návay Lajos elnök szobája felé megy, ahol rögtönzött értekezletet tartanak. Az értekezleten Návay és a miniszterelnökön kívül Deésy Zoltán és Andrássy Gyula vesznek részt. Az értekezlet híre a folyosón nagy feltűnést keltett.

A miniszterelnök megjelenését izgalommal várják az ülésteremben. De a miniszterelnök tizenegy órákor még mindig tanácskozik az elnöki szobában. A tanácskozáshoz csatlakozott Lukács miniszter is.

Az ellenzéki folyosókon a Justh-párt harcias tagjai izgatnak a harc mellett, de a Kossuth-párt és a néppárt visszautasítják a harci felhívást s a technikai obstrukciót.

Barabás Béla a felhívásra ezt mondja az obstruktoroknak:

— Igaz, igaz. De mégis csak legyűrtek bennünket.

Kelemen Béla is konrázik neki:

— Bizony, mi harcosok rosszul állunk. Saját pártunkban is kisebbségben vagyunk.

Majd megérkezik Désy Zoltán s ő is tiltakozik ellene, hogy obstruáljanak ma:

— Meg kell hallgatni a miniszterelnököt — mondja igen komolyan.

A teremben.

— Negyvenezer ember a Duna jegén — mondják Dániel Gábornak, idézve a Mátyás király választásakor elhangzott jelentést, a melyet egy káplár adott le Szilágyi Mihálynak.

Amikor tizenegy órákor a miniszterelnök a terembe lépett, a teremnek impozáns képe volt. A karzat roskadásig megtelt és a főrendek és főispánok is mind együtt voltak. Annyi képviselő még alig volt együtt, mint ma.

A jobb oldalon fekete karéjban állják körül a minisztereket a munkapárti képviselők. Az első sorokban vannak Láng Lajos báró, Tallián Béla, Vojnits István báró, Dániel Gábor, Plosz Sándor, Erdélyi Sándor, Nagy Ferenc, a középen Darányi Ignác, Andrássy Gyula gróf, Bolgár Ferenc, a baloldalon Justh Gyula, Bakonyi Samu, Földes Béla, a Kossuth-párt helyén Désy Zoltán, Barabás Béla, Mezössy Béla, Ságthy Gyula ülnek, hátuk mögött pedig Károlyi József gróf.

Tizenegy órákor megjelenik Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök. Fölzug az első éljenzés, amely viharként rázza meg a terem falait. Taps, éljenzés és újra lelkes ovációk közben ér a miniszterelnök a helyére. Látszóvok irányulnak feléje. Az elnök megnyitja az ülést, a jegyző olvassa a jegyzőkönyvet. A Ház türelmetlenül hallgatja a jegyzőkönyv felolvasását, amely végre véget ért. Halotti csend. A miniszterelnök föláll és beszélni kezd. Minden mondata tiszta, egyszerű, a szónok maga impozáns, pöz nélkül, beszéde nyugodt, erélyes, fölényes nagysága sohasem domborodott ki jobban.

Alig mondja el első mondatait, belép Tisza István gróf és Berzeviczy Albert. Amint Tisza meglátja, hogy a miniszterelnök beszél, papírt vesz elő és jegyez.

A Ház minden oldalán nagy csend, mindenütt figyelem és elismerés, taps, éljenzés, ellenmondás semmi. A miniszterelnök egymásután ondja el sulyos, érdekes és igaz kijelentéseit. A Ház feszülten figyel . . .

A képviselőház ülése

Návay Lajos elnök 10 óra 35 perckor nyitotta meg az ülést, a jegyzőkönyv hitelesítése után feliratokat mutatott be.

Következett a napirend: a véderőjavaslat tárgyalása.

Návay Lajos elnök: A miniszterelnök nr kíván szólni.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Engedelmet kér a Háztól, hogy ne a vita során elhangzott beszédekre feleljen, hanem a maga álláspontját világítsa meg. (Halljuk! Halljuk!)

A véderőreformja minden országban nagy érdeklődést kelt, hiszen a nemzetek legfőbb kincseinek biztosításáról van szó. Látván azt a nagy fejlesztést, a melyben köröskörül még a kis népek is részesítették véderejüket, elháríthatatlan volt ránk nézve is ugyanez a föladat.

A javaslatok finánciális oldalára nézve két irányban nyújt most fölvilágosítást. Az egyik: a védszerkezet kibővítése nem fog-e több költséggel járnai, mint a mennvit előírnyoztak s a másik: a tehertöbblet nem haladja-e meg az ország anyagi erejét. Az első kérdésre nézve a szakértők s a pénzügyminiszter már objektív s megbízható fölvilágosítást adtak s számításokkal szemben semmi pesszimizmus sem jogosult. A másik kérdésre nézve könnyű a helyzete, mert az 1912. évi költségvetés már eklatáns választ adott, mikor az ország belső érdekeit fokozottabb mértékben volt képes kiszolgálni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Sőt a kormány legközelebb abban a helyzetben lesz, hogy az ország bizonyos kulturális és gazdasági érdekeit szolgáló, új költségekkel járó javaslatokat terjeszthet majd elő, a melyek költségét is az ország jövedelmeinek természetes fokozódása fogja biztosítani. (Nagy zaj a baloldalon, éljenzés a jobboldalon.)

Fölmerült az a gondolat, nem volna-e jó egy három esztendő provizóriumot csinálni s ezzel átsegíteni a kérdést a jelenlegi bajokon. Kijelentheti, hogy a katonai tényezők közül senki se hajlandó ebbe belemenni, politikai tényezők pedig el kell hogy utasítsák, mert ezzel a megoldással elodáznak s veszélyeztetnék a véderőjavaslat főkéncsét, a kétéves szolgálatot. (Zajos tetszés a jobboldalon.) A provizórium híveinek számolniok kellene a nép érdekeivel.

Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Számolunk vele!

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Azt hiszik az urak, hogyha hároméves szolgálat mellett ugyanezen fejlesztés esetén 34,000 emberrel többet kellene tartani, az kevesebbe kerülne? (Zajos derültetés a jobboldalon.) A provizórium terve politikai bázisul egyáltalán nem szolgálhat. (Taps és éljenzés a jobboldalon.)

Ami az ellenzék feltételeit s különösen Apponyi pontozatait illeti, a kormány abban a helyzetben van, hogy bizonyos megnyugtatóssal szolgálhat.

A cimer- és jelvénykérdésben kijelenti, hogy a kormány e programjának megvalósításához éppen úgy ragaszkodunk, mint eddigé. A külencs bizottság programját már végrehajtottuk s hogy ez az utolsó pont is megvalósíttassék, ehhez a kormány az állását köti. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon.)

Kifogásolták a törvényjavaslatnak azt a pontját, hogy a honvédelmi miniszter tartozik jelentést tenni a közös hadügyminiszternek. Sikerült egy újabb szövegezést találni, melyben a „jelentés” helyett „értésítés” lesz.

A sorozó bizottságok összeállítását is kifogásolták. Eddig a sorozóbizottság összeállításáról rendelet intézkedett, most törvény fog intézkedni. A haladás e tekintetben az, hogy eddig három elnök is volt egyforma hatáskörrel, még pedig egy polgári és két katonai elnök. Ezentul csak egy elnök lesz és az is polgári. Nagyon természetes, hogy a sorozásnál szükséges a tisztek részvétele, mert hiszen a hadsereg részére történik a sorozás. Az pedig, hogy a sorozásról eddig csak rendelet intézkedett és most törvény, ez bizonyára haladás.

(A honvédség mellőzése.)

Sérelmes volt az ellenzék szerint az, hogy a tartalék utolsó két esztendeje ezentul nem adatott át a honvédségnek. A törvény szerinti állapot az volt eddig, hogy az 1889-iki véderőtörvény alapján a közös hadseregben szolgált katonák az utolsó két évben áttették a honvédséghez. A gyakorlat-

ban ez az eljárás nem bizonyult alkalmasnak, hasznosnak és értékesnek, úgy hogy már le is mondták e jognak igénybevétele-ről. Részben ez lebegett a katonai hatóságok szeme előtt a tett változtatásnál, de sokkal fontosabb e tekintetben az, hogy az új véderőreform értelmében már a kilencedik évben leszolgálnak a katonák utolsó gyakorlatukat és az utolsó három évben már be sem hívhatók. Tehát annak, hogy a közös hadsereg legénységét ez évekre áttegyék a honvédséghez, semmi praktikus értelme nem volna, mert ugyanis isak papíron volna keresztülvihető, mert hiszen a legénység ez években gyakorlatokra be nem hívható. Szükség esetén pedig, háboru vagy mozgósítás esetén amugy is a közös hadsereg létszámához tartoznak és ugyanoda hivatnak be. Ezt a kérdést azért látom szükségesnek így megvilágítani, hogy lássa a közvélemény, hogy a tényleges viszonyok parancsa követelte ezt a változást. (Helyeslés jobbról.)

A véderő rendeltetését definiáló harmadik szakasz szövegezését is másképp óhajtotta az ellenzék egyrésze, mert e szakaszt úgy magyarázták, mintha abból föderalisztikus törekvések volnának értelmezhetők. A maga részéről kijelenti, hogy ez a felfogás és ez a magyarázat nem állhat meg. Az Osztrák Magyar Monarchia kifejezés nemzetközi fogalom és ha ez az elnevezés törvénybe kerül, akkor tulajdonképpen az 1867-iki törvény szövegében van átvéve szóról-szóra. Ha ennek decára aggályok merültek fel, javasol olyan módosítást mely ezt a sérelmet kiküszöböli.

Ami az 1889. évi XVIII. törvénycikket illeti, az ellenzék biztosítani kívánja a nemzet ujoncmegajánlási jogát abban az irányban is, hogy a póttartalékosok a tényleg be nem sorozható katonák helyett többé be ne hívathassanak. Ő ezt nem tartja szükségesnek. Az új véderőjavaslat 13-ik szakasza világosan megállapítja a nemzet ujoncmegajánlási jogát. Bármi utólagos magyarázat csak ezt a jogot gyöngítene és erőltetné. Minthogy a nemzetnek ezt a jogát a 13-ik szakasz világosan precizozza, fölösleges, sőt káros azt újabb magyarázattal megerősíteni. (Helyeslés a munkapárton.) Az ujoncmegajánlási jog a nemzetnek olyan sarkalatos joga, melyről soha le nem mondhat és a melyről lemondani senkinek eszébe sem jut. De viszont a királynak is joga van rendelkezni a hadsereg felállítását és ő kötelességének tartja, hogy a király jogát is megvédje.

Rátér ezután a perrendtartás 80. szakaszára, amely a német nyelvet iktatja törvénybe. Apponyi módosítása — ugymond — nemjavítana, hanem rontana a tényleges helyzetet. Apponyi ugyanis azt kívánja, hogy ne írják ki a szolgálati nyelvet, hanem rendeleti uton, a törvény elkerülésével szabályozzák. Ez mindaz, a mit a perrend a magyar államnyelv javára statuál, lerontaná. Ha van valami a javaslatban, amire a kormány büszkén mutathat rá, az éppen e perrend, amely olyan mértékben érvényesítene a magyar nyelvet a hadseregben, aminőre a polgári életben sincs példa. Akár magyar, akár nemzetiségi a vádlott, a tárgyalás nyelve magyar és csak akkor német, ha a vádlott osztrák és mint ilyen kéri szolgálati nyelv alkalmazását. Ez nem remélt nagy haladást jelent. Ma egyetlen per sem folyik a katonaságnál magyar nyelven, a jövőben pedig a perek 90%-a magyar lesz, mert oly esetben, ha a vádlottak közt csak egy is magyar, vagy más, nem szolgálati nyelven beszélő rögtön a magyar nyelvet kell alkalmazni.

Emlékezteti rá a többséget, hogy a nyáron az ellenzék részéről olyan jónak tartották a perrendtartást, hogy egyenesen junktimot kívántak köze és a véderő közt, mert tartottak attól, hogy a véderő meglesz és elmarad a becses perrend. A junktimot ő csak azért ellenezte, mert nem szereti a kérdések összebonnyolítását. (Helyeslés a jobboldalon.)

(A választói jog.)

Ezután áttért a miniszterelnök a választói jogról szóló javaslat fejtegetésére s a következőket mondta:

— Igaz, hogy a trónbeszédben elsősorban a választói jog megalkotása van előtérbe állítva, ezt azonban nem azért tette elsőnek, mintha sorrend szerint ez volna első a megoldásnál, hanem mert igen fontosnak tekintik. Éppen ezért nem lehet ezt a kérdést hebehurgyán megoldani. Ennek a kérdésnek megoldása nemzedékre szól, tehát a törvényalkotásnál a legnagyobb körültekintéssel kell történnie, minden oldalról meg kell tárgyalni a dolgot s minden tényezőt figyelembe kell venni, mert csak úgy vállalhatunk érte felelősséget. Két-három évtized mulva joggal illetnének bennünket a könnyelműség vádjával, ha most a népszámlálás adatait semmibe sem vennők a választói jog törvényének megalkotásánál.

Kifejti ezután a miniszterelnök, hogy a választói jogot nem engedi a véderő előtt tárgyalni, mert a véderőjavaslat tizenkét év óta készen áll s most is utjában van a választói jognak. A véderőreform régen elő van készítve, tárgyalása sürgős, nem halasztható, azt kell előbb megalkotni. A választói jog tekintetében többször kifejtette a kormány álláspontját s az benne van a többség feliratában, ez kötelezettség, a melyet a kormány vállalt. Mindenesetre *általános választói jogot kíván úgy, hogy a magyar nemzet történelmi fölényét teljesen biztosítsa.* (Nagy taps a munkapárton.) Mégis ki kell emelnem, hogy a választói jognak demokratikusnak és szabadelvűnek kell lennie. Ezt azért hangsúlyozom, mert ismerem a közvéleményt s bizonyára szemrehányással illetné, ha ezt elfelejteném kiemelni.

A választóreform keresztülvitelét sürgősnek tartja nemcsak azért, mert a hatvanhárom esztendő törvény a mai társadalmi viszonyoknak egyáltalán nem felel meg, úgy hogy már majdnem elkesztettek tarthatja a reformot, hanem azért is szükséges, hogy ez a kérdés, a mely eddig is olyan izgalmasokat keltett, újabb izgalmasokat ne okozzon a nemzet életében. Most nincs izgalom, nyugodt idők vannak, úgy hogy az időpont szinte predesztinálva van a törvény megalkotására. Ezért szükséges, hogy nyomban a véderőreform után jöjjön a választó reform. Hogy szándékainak komolyságát bizonyítsa, kijelenti erős elhatározással, hogy az év végén a választójogi javaslatot benyújtja. (Élénk éljenzés és taps a jobboldalon, a szélső balon percekig tartó lármá.) Hogy erősebb szót nem használ, ez csak azért történik, mert nem szeret szavakkal hánykolódni, igéreteket tenni, amelyeket technikai okokból be nem tarthat. Reméli, hogy ezt az ígéretét megtarthatja. Azért is meg kell csinálni a választójogi reformot, nehogy 1915-ben a régi törvény alapján kelljen választani.

Ha mindezzel nem nyugtathatom meg az urakat, nagyon sajnálom, de hiszen az ellenzék oldalról bizalmat nem is várhatok. Akik ez egyszerűen eladott dolgoknak nem hisznek, azoktól nem is várhatok mást. De amit én itt elmondok, azt a nemzet is meghallja s ha eddig hitelt adott szavaimnak, ezután is hitelt fog adni.

Összefoglalom az elmondottakat. Ha azokat az ellenvetéseket, amelyeket a baloldali részéről felhoztak, összevetjük azzal, a miket én most elmondtam, mindenki csodálkozva kérdezheti: Ugyan mi a különbség közöttük? Teljes bizalommal abban, hogy a nemzet mi mellettünk van, hónapokon át némán türtük az abnormális parlamenti eszközök használatát. Ezt azonban tovább ily nyugodtan nem nézhetjük és felvesszük a harcot. A nemzet mellettünk van.

Tagadhatatlan, hogy bizonyos elernyedés van a nemzetben a politikai kérdések iránt. De a törvényhatóságok mind elitelték az obstrukciót, sokan akadtak, akik ösztökölték, hogy vessünk véget a komédiának. Azonban én bízom abban, hogy a nemzet mellettünk van és itt a parlamentben akarom felvenni a küzdelmet.

Végül kijelenti, hogy nem akarja letörni az ellenzékét, de le akarja törni azt az utóbbi időben támadt áramlatot, amely az országban, főként a véderő rendezetlenségét felhasználva, olyan terveket kövacsól, amelyek megvalósítása végromlást hozna a

nemzetgőt, viládkadó ka az orsz

Ez

csak gy

a többs

Kéri a

Per

zessel s

terelnök

kozása

sitette

Dés

miniszte

fontossá

ne foly

hanem

Kh

terelnök

ellenzék

az indít

Just

hogy sz

Elr

rendjét,

tüzi ki.

A

folyton

véget.

A ke

(A kam

ünneplé

ben. —

A

Szent-k

után ta

jainak

Sz

elnöksé

elnökile

közül k

Debrec

sék; a

nak a

a kama

közpon

kamara

az elnö

Rá

lának i

a mult

utóbbi

tést. A

igen ho

mondvá

tét átfő

szonyai

és ered

mara r

Hogy e

teljesen

nak Sz

megnye

keresen

alapjait

szakava

a debre

kamara

ezt szé

közgyü

Sz

után a

Mint er

tünk, a

és hatá

élte az

désének

számad

a kama

dit szal

kereske

Ug

sére; a

erők fő

tézeti

Khnen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Engedelmet kér a Háztól, hogy ne a vita során elhangzott beszédekre feleljen, hanem a maga álláspontját világítsa meg. (Halljuk! Halljuk!)

A véderőreformja minden országban nagy érdeklődést kelt, hiszen a nemzetek legfőbb kincseinek biztosításáról van szó. Látván azt a nagy fejlesztést, a melyben köröskörül még a kis népek is részesítették véderőjüket, elháríthatatlan volt ránk nézve is ugyanez a földadat.

A javaslatok finánciális oldalára nézve két irányban nyújt most fölvilágosítást. Az egyik: a védszerkezet kibővítése nem fog-e több költséggel járni, mint a mennyt előírnyoztak s a másik: a tehertöbblet nem haladja-e meg az ország anyagi erejét. Az első kérdésre nézve a szakértők s a pénzügyminiszter már objektív s megbízható fölvilágosítást adtak s számításokkal szemben semmi pesszimizmus sem jogosult. A másik kérdésre nézve könnyű a helyzete, mert az 1912. évi költségvetés már eklatáns választ adott, mikor az ország belső érdekeit fokozottabb mértékben volt képes kiszolgálni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Sőt a kormány legközelebb abban a helyzetben lesz, hogy az ország bizonyos kulturális és gazdasági érdekeit szolgáló, új költségekkel járó javaslatokat terjeszthet majd elő, a melyek költségét is az ország jövedelmeinek természetes fokozódása fogja biztosítani. (Nagy zaj a baloldalon, éljenzés a jobboldalon.)

Fölmerült az a gondolat, nem volna-e jó egy három esztendő provizóriumot csinálni s ezzel átsegíteni a kérdést a jelenlegi bajokon. Kijelentheti, hogy a katonai tényezőközül senki se hajlandó ebbe belemenni, politikai tényezők pedig el kell hogy utasítsák, mert ezzel a megoldással elodáznak s veszélyeztetnék a véderőjavaslat főkéncését, a kétéves szolgálót. (Zajos tetszés a jobboldalon.) A provizórium híveinek számolniok kellene a nép érdekeivel.

Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Számolunk vele!

Khnen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Azt hiszik az urak, hogyha hároméves szolgálat mellett ugyanezen fejlesztés esetén 34.000 emberrel többet kellene tartani, az kevesebbe kerülne? (Zajos derültetés a jobboldalon.) A provizórium terve politikai bázisul egyáltalán nem szolgálhat. (Taps és éljenzés a jobboldalon.)

Ami az ellenzék feltételeit s különösen Apponyi pontozatait illeti, a kormány abban a helyzetben van, hogy bizonyos megnyugtatóssal szolgálhat.

A cimer- és jelvénykérdésben kijelenti, hogy a kormány e programjának megvalósításához éppen úgy ragaszkodunk, mint eddig. A költséges bizottság programját már végrehajtottuk s hogy ez az utolsó pont is megvalósítható, ehhez a kormány az állását köti. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon.)

Kifogásolták a törvényjavaslatnak azt a pontját, hogy a honvédelmi miniszter tartozik jelentést tenni a közös hadügyminiszternek. Sikertült egy újabb szövegezést találni, melyben a „jelentés” helyett „értésítés” lesz.

A sorozó bizottságok összeállítását is kifogásolták. Eddig a sorozóbizottság összeállításáról rendelet intézkedett, most törvény fog intézkedni. A haladás e tekintetben az, hogy eddig három elnök is volt egyforma hatáskörrel, még pedig egy polgári és két katonai elnök. Ézentul csak egy elnök lesz és az is polgári. Nagyon természetes, hogy a sorozásnál szükséges a tiszték részvétele, mert hiszen a hadsereg részére történik a sorozás. Az pedig, hogy a sorozásról eddig csak rendelet intézkedett és most törvény, ez bizonyára haladás.

(A honvédség mellőzése.)

Sérelmes volt az ellenzék szerint az, hogy a tartalék utolsó két esztendeje ezentul nem adatott át a honvédségnek. A törvény szerinti állapot az volt eddig, hogy az 1889-iki véderőtörvény alapján a közös hadseregben szolgált katonák az utolsó két évben áttették a honvédséghez. A gyakorlat-

ban ez az eljárás nem bizonyult alkalmasnak, hasznosnak és értékesnek, úgy hogy már de is mondták e jognak igénybevétele-ről. Részben ez lebegett a katonai hatóságok szeme előtt a tett változtatásnál, de sokkal fontosabb e tekintetben az, hogy az új véderőreform értelmében már a kilenedik évben leszolgálgják a katonák utolsó gyakorlatukat és az utolsó három évben már be sem hívhatók. Tehát annak, hogy a közös hadsereg legénységét ez évekre áttegyék a honvédséghez, semmi praktikus értelme nem volna, mert ugyis isak papíron volna keresztülvihető, mert hiszen a legénység ez években gyakorlatokra be nem hívható. Szükség esetén pedig, háboru vagy mozgósítás esetén amugy is a közös hadsereg létszámához tartoznak és ugyanoda hivatnak be. Ezt a kérdést azért látom szükségesnek így megvilágítani, hogy lássa a közvélemény, hogy a tényleges viszonyok parancsa követelte ezt a változást. (Helyeslés jobbról.)

A véderő rendeltetését definiáló harmadik szakasz szövegezését is máskép öhajította az ellenzék egyrésze, mert e szakaszt úgy magyarázták, mintha abból föderalisztikus törekvések volnának értelmezhetők. A maga részéről kijelenti, hogy ez a felgás és ez a magyarázat nem állhat meg. Az Osztrák Magyar Monarchia kifejezés nemzetközi fogalom és ha ez az elnevezés törvénybe kerül, akkor tulajdonképpen az 1867-iki törvény szövegében van átvéve szóról-szóra. Ha ennek decára aggályok merültek fel, javasol olyan módosítást mely ezt a sérelmet kiküszöböli.

Ami az 1889. évi XVIII. törvénycikket illeti, az ellenzék biztosítani kívánja a nemzet unjoncmegajánlási jogát abban az irányban is, hogy a póttartalékosok a tényleg be nem sorozható katonák helyett többé be ne hívathassanak. Ő ezt nem tartja szükségesnek. Az új véderőjavaslat 13-ik szakasza világosan megállapítja a nemzet unjoncmegajánlási jogát. Bármily utólagos magyarázat csak ezt a jogot gyöngitené és erőltetné. Minthogy a nemzetnek ezt a jogát a 13-ik szakasz világosan precizirozza, fölösleges, sőt káros azt újabb magyarázattal megerősíteni. (Helyeslés a munkapárton.) Az unjoncmegajánlási jog a nemzetnek olyan sarkalatos joga, melyről soha le nem mondhat és a a melyről lemondani senkinek eszébe sem jut. De viszont a királynak is joga van rendelkezni a hadsereg felett és ő kötelelességnek tartja, hogy a királyi jogát is megvédje.

Rátér ezután a perrendtartás 80. szakaszára, amely a német nyelvet iktatja törvénybe. Apponyi módosítása — ugymond — nemjavítana, hanem rontana a tényleges helyzetet. Apponyi ugyanis azt kívánja, hogy ne írják ki a szolgálati nyelvet, hanem rendeleti uton, a törvény elkerülésével szabályozzák. Ez mindaz, a mit a perrend a magyar államnyelv javára statuál, lerontaná. Ha van valami a javaslatban, amire a kormány büszkén mutathat rá, az éppen e perrend, amely olyan mértékben érvényesítette a magyar nyelvet a hadseregben, aminőre a polgári életben sincs példa. Akár magyar, akár nemzetiségi a vádlott, a tárgyalás nyelve magyar és csak akkor német, ha a vádlott osztrák és mint ilyen kéri szolgálati nyelv alkalmazását. Ez nem remélt nagy haladást jelent. Ma egyetlen per sem folyik a katonaságnál magyar nyelven, a jövőben pedig a perek 90%-a magyar lesz, mert oly esetben, ha a vádlottak közt csak egy is magyar, vagy más, nem szolgálati nyelven beszélő rögtön a magyar nyelvet kell alkalmazni.

Emlékezteti rá a többséget, hogy a nyáron az elelnék részéről olyan jónak tartották a perrendtartást, hogy egyenesen junktimot kívántak köze és a véderő közt, mert tartottak attól, hogy a véderő meglesz és elmarad a becses perrend. A junktimot ő csak azért ellenezte, mert nem szereti a kérdések összebonyolítását. (Helyeslés a jobboldalon.)

(A választói jog.)

Ezután áttért a miniszterelnök a választói jogról szóló javaslat fejtegetésére s a következőket mondta:

— Igaz, hogy a trónbeszédben elsősorban a választói jog megalkotása van előtérbe állítva, ezt azonban nem azért tette elsőnek, mintha sorrend szerint ez volna első a megoldásnál, hanem mert igen fontosnak tekintik. Éppen ezért nem lehet ezt a kérdést hebehurgán megoldani. Ennek a kérdésnek megoldása nemzedékre szól, tehát a törvényalkotásnál a legnagyobb körültekintéssel kell történnie, minden oldalról meg kell tárgyalni a dolgot s minden tényezőt figyelembe kell venni, mert csak úgy vállalhatunk érte felelősséget. Két-három évtized mulva joggal illetnének bennünket a könnyelműség vádjával, ha most a népszámlálás adatait semmibe sem vennők a választói jog törvényének megalkotásánál.

Kifejti ezután a miniszterelnök, hogy a választói jogot nem engedi a véderő előtt tárgyalni, mert a véderőjavaslat tizenkét év óta készen áll s most is utjában van a választói jognak. A véderőreform régen elő van készítve, tárgyalása sürgős, nem halasztható, azt kell előbb megalkotni. A választói jog tekintetében többször kifejtette a kormány álláspontját s az benne van a többség feliratában, ez kötelezettség, a melyet a kormány vállalt. Mindenesetre általános választói jogot kíván úgy, hogy a magyar nemzet történelmi fölényét teljesen biztosítsa. (Nagy taps a munkapárton.) Mégis ki kell emelnem, hogy a választói jognak demokratikusnak és szabadelvűnek kell lennie. Ezt azért hangsúlyozom, mert ismerem a közvéleményt s bizonyára szemrehányással illette, ha ezt elfelejtetem kiemelni.

A választóreform keresztülvitelét sürgősnek tartja nemcsak azért, mert a hatvanhárom esztendő törvény a mai társadalmi viszonyoknak egyáltalán nem felel meg, úgy hogy már majdnem elkésztettek tarthatja a reformot, hanem azért is szükséges, hogy ez a kérdés, a mely eddig is olyan izgalmat keltett, újabb izgalmat ne okozzon a nemzet életében. Most nincs izgalom, nyugodt idők vannak, úgy hogy az időpont szintje predestimálva van a törvény megalkotására. Ezért szükséges, hogy nyomban a véderőreform után jöjjön a választó reform. Hogy szándékainak komolyságát bizonyítsa, kijelenti erős elhatározással, hogy az év végén a választójogi javaslatot benyújtja. (Élénk éljenzés és taps a jobboldalon, a szélső balon percekig tartó lármá) Hogy erősebb szót nem használ, ez csak azért történik, mert nem szeret szavakkal hanykolódni, igéreteket tenni, amelyeket technikai okból be nem tarthat. Reméli, hogy ezt az ígértét megtarthatja. Azért is meg kell csinálni a választójogi reformot, nehogy 1915-ben a régi törvény alapján kelljen választani.

Ha mindezzel nem nyugtathatom meg az urakat, nagyon sajnálom, de hiszen az ellenkező oldalról bizalmat nem is várhatok. Akik ez egyszerűen előadott dolgoknak nem hisznek, azoktól nem is várhatok mást. De amit én itt elmondok, azt a nemzet is meghallja s ha eddig hitelt adott szavainak, ezután is hitelt fog adni.

Összefoglalom az elmondottakat. Ha azokat az ellenvetéseket, amelyeket a baloldal részéről felhoztak, összevetjük azzal, a miket én most elmondtam, mindenki csodálkozva kérdezheti: Ugyan mi a különbség közöttük? Teljes bizalommal abban, hogy a nemzet mi mellettünk van, hónapokon át némán tűrtük az abnormális parlamenti eszközök használatát. Ezt azonban tovább így nyugodtan nem nézhetjük és felvesszük a harcot. A nemzet mellettünk van.

Tagadhatatlan, hogy bizonyos elernyedés van a nemzetben a politikai kérdések iránt. De a törvényhatóságok mind elítélték az obstrukciót, sokan akadtak, akik ösztökéltek, hogy vessünk véget a komédiának. Azonban én bizom abban, hogy a nemzet melletttem van és itt a parlamentben akarom felvenni a küzdelmet.

Végül kijelenti, hogy nem akarja letörni az ellenzékét, de le akarja törni azt az utóbbi időben támadt áramlatot, amely az országban, főként a véderő rendezetlenségét felhasználva, olyan tervekét kovácsol, amelyek megvalósítása végromlást hozna a

nemzetre.
gőt, világ-
kadó kala-
az ország-
Ezért
csak győ-
a többség-
Kéri a ja-
Perce-
zessel sol-
terelnökö-
kozása u-
sítette K-

Désy
miniszter-
fontosság-
ne folyta-
hanem h-

Khu-
terelnök,
ellenzéki
az indítv-

Just
hogy szí-
Elnö-
rendjét,
tüzi ki.

A k-
folytonos-
véget.

A kere-

(A kama-
ünneplés-
ben. —

A de-
Szent-Kir-
után tart-
jainak is

Szav-
elnökség-
elnökileg-
közül kie-
Debrecen-
sék; a k-
nak a ha-
a kamara-
központja-
kamara s-
az elnök-

Rác-
lának üg-
a múlt év-
utóbbi tíz-
tést. A k-
igen hely-
mondván-
tét átfog-
szonyaih-
és eredm-
mara ren-
Hogy e-
teljesen-
nak Szav-
megnyer-
keresen-
alapjaiba-
szakavató-
a debrec-
kamarái-
ezt szép-
közgyűlé-

Szav-
után a k-
Mint er-
tünk, a k-
és határo-
élte az ut-
désének-
számadás-
a kamara-
dit szako-
keresked-

Ugy-
sére; a k-
erők fölö-
tözeti ka-

nemzetre. Békét akar a királlyal, friss levegőt, világosságot, a büzhödött posványból fakadó kalandokkal szemben, hogy megmentse az országot nagy veszedelemtől.

Ezért küzdeni érdemes, mert itt nemcsak győzni lehet, hanem győzni is kell és a többségi akaratnak érvényre kell jutnia. Kéri a javaslat elfogadását.

Percekig tartó tapssal és viharos éljenzéssel sokáig ünnepelte a jobboldal a miniszterelnököt és a lelkesedés első megnyilatkozása után újra és újra óvációkban részesítette Khuen-Héderváry grófot.

Désy Zoltán rámutatott arra, hogy a miniszterelnök nyilatkozata rendkívül nagy fontosságu, ezért indítványozza, hogy most ne folytassák a véderő javaslat tárgyalását, hanem hétfőig napolják el a Ház üléseit.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, tekintettel arra, hogy a legnagyobb ellenzéki párt két vezére beteg, hozzájárul az indítványhoz.

Justh Gyula pártja nevében kijelenti, hogy szintén hozzájárul az indítványhoz.

Elnök megállapítja a hétfői ülés napirendjét, amelyre a Ház a véderőjavaslatot tüzi ki.

A képviselőház ülése a miniszterelnök folytonos ünneplése közben egy órákor ért véget.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése

(A kamara utolsó tíz éve. — Szávay Gyula ünneplése. — Ipari főfelügyelőség Debrecenben. — A pénzügyi kamarák ellen. — A heti bérfizetések reformja.)

A debreceni kereskedelmi és iparkamara Szent-Királyi Tivadar elnöklésével ma délután tartotta közgyűlését, a kerület vidéki tagjainak is élénk részvételével.

Szavay Gyula titkár terjesztette elő az elnökség jelentését a legutóbbi közgyűlés óta elnökléssel intézett fontosabb ügyekről. Ezek közül kiemelkedők: a kamara javaslata, hogy Debrecenben ipari főfelügyelőség szerveztessék; a kamara közbenjárása a kisiparosoknak a hadsereg szállításokban részvételéért; a kamara részvétele a kamarák vámpolitikai központjának megszervezésében; továbbá a kamara székházépítési ügyeiről tett jelentést az elnökség.

Rácz Lajos dr. s. titkár a kamara hivatalának ügyforgalmi jelentésével kapcsolatban, a múlt év történetéről és végül a kamara legutóbbi tíz évéről adott elő áttekintő ismertetést. A kamara történetében ezt a tíz évet igen helyesen a kamara renaissanceának mondván, tíz év egész közigazdasági történetét átfogó szemlében, a megelőző tíz év viszonyaihoz hasonlított statisztikai érvekkel és eredmények felsorolásával tárta elő a kamara rendkívüli fejlődését e tíz esztendő alatt. Hogy e tíz esztendő munka-ciklus kezdete teljesen egybevág a kamara vezető titkárának Szávay Gyulának 1912. évben történt megnyerésével, aki a debreceni kamarát gyökeresen átszervezte, anyagilag és erkölcsi alapjaiban megszilárdította, tudott maga köré szakavatott tisztikart szervezni és annak élén a debreceni kamarát az ország legkiválóbb kamarái közé emelő munkát teremtani: mind ezt szép ovációval nyilvánította ki a kamara közgyűlése.

Szavay Gyula titkár terjesztette elő ezután a kamara 1911. évi zárószámadásait. Mint erről már napokkal előbb megemlékeztünk, a kamara e téren is a megszilárdulás és határozott rendszerben kibontakozás éveit élte az utolsó évtizedben; vagyonai megerősödésének szép bizonyítékait mutatják a zárószámadás számos alpontjai, dacára annak, hogy a kamara évről-évre nagyobb összegeket fordít szakoktatási-fejlesztési és egyéb ipar és kereskedelmi érdekű célokra.

Ugyancsak Szávay Gyula előterjesztésére, a kamara közgyűlése céltüvesztettnek, erőfőls fecsérlésének találna külön pénzügyi kamarák létesítését. Minden kereske-

delmi és iparkamarában szabad tér nyílik a pénzügyi érdekek érvényesülésére. főleg az érdekeltek közönyén mulik, ha valahol e törekvések háttérbe szorúnak.

Rácz Lajos dr. s. titkár ismertette ezután a kamara kerületében megszervezett és előkészítés alatt levő különféle ipari és kereskedelmi tanfolyamok gazdag sorozatát. Jelentést tett az iparos munkások és kereskedelmi alkalmazottak kitüntetéséről.

Ismertette továbbá szombat esti bérfizetéseknek valamely más hétköznapra áttételéért indult mozgalmat; a kíváncsolom oly mély szociális indoklású, hogy a kamara, kerületének mindkét oldala érdekeltsége bevonásával irásos ankét útján fog törekedni a megoldásra.

Számos vámügyi nehézségből eredő panaszok megvitatása alapján, a kamara orvoslása érdekében lépéseket fog tenni.

Radó Rezső dr. fogalmazó ismertette a legutóbbi közgyűlés óta hozott államsegélyes ügyeket, újabb felterjesztéseket, mevek szerint ismét több állami gépsegély került kiosztásra a kerületben.

A társakamarák megkereséseinek tárgyalása során véleményt mondott a közgyűlés a vasúti darabárúk biztos csomagolásának kérdésében. A csomagolás biztonságára érdekében bizonyos szokványoknak felállítására felelt ki-vánatos volna.

Radó Rezső dr. előadásában behatóan foglalkozott a kamara Szabolcsvármegyei közevetvám-tervezésével.

A közgyűlés javasolja az áruk két csoportba osztását, az egyik áru-csoport csak feladási, a másik áru-csoport csak leadási vámoikat fizet. A vámtételek ezen kereten belül, az áruk értéke szerint állapítandók meg.

Ezután véleményt mondott a közgyűlés számos vásár, vám és ipariogi vonatkozású ügyben.

A debreceni siketnémák új otthona

A siketnéma intézet építése.

Kilenc esztendő óta van Debrecenben a siketnémáknek intézetük. Ezideig megfelelő intézeti otthon nem volt. A város adott ugyan helyiséget, amelyért hálás is az intézet, de az csak szükségből volt jó, mert a modern pedagógia és higiéné minden követelményeinek nem felelt meg. A sok huzavona után az állam és Debrecen szab. kir. város jóvoltából nemsokára új hajlékot kap. — Hogy az intézet építési ügye oly stádiumba jutott, hogy a jövő hó elején az építés megkezdődhet, az Domahidy Elemér főispán minden szépért és jóért lelkesedni tudó, fáradságot és időt nem kímélő buzgóságának tudható be. Nemes és az elhagyott siketnémákért minden tette-re kész jószívűségét mutatja az is, hogy még egy év nem telt el, mióta a Siketnémák Gyámolító egyesület élére állott s már ime az építkezés ügyét dülőre tudta vinni s őszre — a szakközégek véleménye szerint — a siketnémák már új otthonot kapnak.

Az építendő intézet tervei Hajós és Villányi budapesti építészek ügyes munkáját dicsérik.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbizta az államépítészeti hivatalt, hogy a Nagymagyaralföldi építő és műszaki részvénytársasággal, Kocsis Imrével és Dihen Jánossal kösse meg az építési szerződést.

Az épület a Széchenyi-utca végén, a fémipari szakiskola mellett, ideálisnak mondható 3000 négyszögöl területű telken épül, melyet Debrecen szab. kir. város az intézet céljaira átengedett. Az intézet mintegy 50 méter hosszú impozáns homlokzattal bíró emelt southerrain felett 3 emeletes magasságu lesz, melyben 50 fiu és 50 leány részére bentlakás, 120 gyermek tanítására alkalmas 12 tágas tanterem hozzátartozó rajz, kézimunka, slóid és tornatermek lesznek. — Ugyanitt lesz az igazgató lakása is. Az intézeti épületet minden oldalról kert veszi körül, a növendékeknek tágas játszó- és tornatér áll rendelkezésükre, azonkívül kony-

ha- és gazdasági kert is lesz, ahol a leányok és fiuk a konyhakertészetet illetőleg gazdasági ismeretekbe vezetnek be.

Látható, hogy így az intézet a modern kor minden igényét kielégítheti s a magyarországi 16 intézet közül a maga nemében első helyen fog állni.

Harcvonalban

A fájdalmas kijelentések. — Miniszteri értekezlet. — A munkapárt és vezére.

A magyar politikai világ ma annak a korszakos nagyszabású beszédnek hatására állott egész nap, amelyet Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma a képviselőházban elmondott.

Izzó lelkesedés volt a Házban a miniszterelnök személye iránt, aki nagy volt ma olyan, mint eddig még soha. De párt sem lehetett még úgy, mint ma a munkapárt a vezéréért. Ez a lelkesedés ujult meg a munkapárt esti értekezletén.

Az ellenzék ma még nem értekezett, az ő részükről csak vasárnap lesz döntés, csupán egyik estilapjuk fenyeget még mindig, hogy végső harc jön most a miniszterelnök ellen. A munkapárt mai viselkedése és a miniszterelnök szavai pedig meggyőzhettek mindenkit, hogy ez a harc csak az ellenzék letörsére vezethet.

A mai eseményekről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

A miniszterelnök beszédének hatása.

A miniszterelnök beszédét az egész Ház az ellenzék is nagy figyelemmel hallgatta. Konsternációt az keltett, amikor a miniszterelnök szemébe vágta a Justh-pártnak: felhatalmazva érzi magát annak a kiállítására, hogy nincs egyetlen katonai fórum, amely provizóriumot elfogadná. A provizórium ki-lönbén késleltetné a két éves katonai szolgálatot és 34000 emberrel nagyobb létszámot igényelne.

Itt egyszerre düh szállta meg Justh Gyulát és Batthyány Tivadart és kiabálni kezdtek amit a jobboldal nevetéssel fogadott.

Majd így folytatta a miniszterelnök:

— Optimista vagyok, de olyan naivnak senki se tétélezzen fel, hogy elfogadok egy ilyen provizóriumot. Ha pedig obstrukció lesz, veszélyeztetik a választói jogot.

Ismét dühösen kezdett kiabálni Justh Gyula, de a jobboldalról hamarosan leintették.

— Friss levegőt akarok — így fejtette be a miniszterelnök — világosságot. Győzni akarok és győzni is fogok, mert győzni kell és végre érvényesülni kell a nemzet akaratának.

Sohasem látott és hallott lelkesedés üdvözölte a miniszterelnököt, az ellenzék konsternálva hallgatott a beszéd után, amely a komoly ellenzéki elemeket is teliesen kielégítette.

Miniszteri értekezlet.

A képviselőház ülése után miniszteri értekezlet volt, amelyen Hazai Samu honvédelmi miniszteren kívül a kabinet minden tagja megjelent.

Az ellenzék állásfoglalása.

A Kossuth-párt vezérférfia fél négy órákor Kossuth Ferenc lakásán gyűltek össze s tanácskoztak.

Mindkét ellenzéki párt értekezlete a parlament béke ügyében és a miniszterelnök nyilatkozatai ügyében vasárnap lesz.

A Justh-párti Magyarország mai számában azt írja, hogy a miniszterelnök mai nyilatkozata után a végső harc következik.

A munkapárt értekezlete.

A munkapárt ma este fél nyolckor rendkívül népes értekezletet tartott, amelyen az összes miniszterek és államtitkárok megjelentek.

A miniszterelnök Tisza István gróffal jelent meg. Ismét lelkes ovációban részesítették. Az értekezletet Ghillányi alelnök nyitotta meg

majd Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök szökött:

Kedves Barátaim!

Igen rövid időre veszem igénybe türelmeteket, hogy megköszönjem azt a meleg támogatást, amelyben mai beszéde alkalmával részesítettetek s azt is, hogy olyan szép nagy számmal jelentetek meg. Ez a összetartás és egység biztosította a sikert s ha így együvé tartunk biztosítja a jövőre is. A ti fel-fogástoknak igyekeztem hangot adni s boldog vagyok, hogy veletek egy uton járhatok. Kérlek maradjatok együtt, mert legközelebb szük-ségem lesz reátok.

A miniszterelnök szavainak elhangzása után újból melegen s viharos lelkesedéssel ünnepele a párt diadalmas vezérét.

A Kossuth-párt harcias.

Ma délután Andrássy Gyula gróf és Décsy Zoltán felkeresték Kossuth Ferencet akivel hosszabban beszélgettek.

Apponyi már jobban érzi magát úgy, hogy a vasárnapi értekezleten már részt vesz.

A Kossuth-pártban ma este harcias hangulat uralkodott és sokan a harc folytatása mellett nyilatkoztak.

Tíz éves merénylő egy négy éves leányka ellen

A szegény ember gyermeke.

A nyomor, ez a mindenek felett való zsarnok nemcsak éhségben fogamzik, de szülőanyja a bűnnek, szennynek és az erkölcs-telenségnek is. A szegénység pedig az iker-testvére. Azok, akik naphosszat idegtépő, verejtékes munkában görnyednek, sokat szenvednek korbácsának súlya alatt. Nem csoda, ha érzéketlenek maradnak sok minden iránt, amit a boldogulás könnyebb kezei között mozgó ember már lázadóva és ökölbe szorított kezekkel fogad. Így a gyermeknevelés terhe is kétszeres súlyal nyomja a szegény embert, aki sem felügyelőt nem tarthat kicsinyei mellett, sem naphosszat közelükben nem lehet, mert a napi megélhetés szükségére kergeti a munka után, hogy a létfontartási szükségletet beszerezhesse. S a magára hagyatott gyermeket, kinek sem testi, sem lelki épségére nem ügyel senki, ezer baj fenyegeti, veszély támadja, még ott is, honnan talán a gondosabb felügyelet sem várhatná.

Ilyen szociális környezetben született az a szomorú eset is, melynek hőse egy vásott tíz éves fiú, beteg kicsi áldozata pedig egy négy éves leányka lett.

A Csokonai-utca 9. szám alatt levő Mandelbaum-féle házban, egy nyirkos, szegényes udvari lakásban éledgett családjával Fuksz Márton férfiniszabó. Hat gyermekük van s igen szükös anyagi viszonyok között tengődnek napról-napra. Mig felesége a háztartás gondjaival van elfoglalva, a férfi munka után szaladgál, hogy a nyolc nyomor-nak szükséges fenntartó falatot kiszerezhesse.

— Nehéz mostanság a megélhetés. Kevés a munka. A február pedig éppen a legrosszabb, mert vége van a szezonnak. Pedig ahol ennyi kis gyerek van, ott mindig szükség van egy darab friss kenyérre, — mondja Fuksz Mártonné. Így hát eselédet sem tarthatok, sem pedig mosónét, hát a szomszéd-asszonyhoz adtam a fehérruhát mosásba.

— Tegnap a szobában foglalatokodtam gyermekeimmel, mikor észrevettem, hogy a kis négy éves Hanna nincsen a szobában. —

Utána mentem az udvarra, ahol szintén nem találtam a gyermekemet. Azt gondoltam, átment a szomszédasszonyhoz, bementem a velünk egy udvarban lakó Hódy Gáborékhoz. Ahol csakugyan ott is találtam egy sarokban . . .

A szegény asszony sirva fakadt, alig tudta folytatni:

— Egy vackon feküdt, mellette a tíz éves Hódy Gábor, aki merényletet követett el az ártatlan gyermekem.

— Orvosi látelleletet vettek fel az esetről? —

— Dehogyan vettünk, hisz még orvosságra sem telik. Tetszik látni, mutatja elő a receptet a megrontott gyermek anyja, ezt az orvosságot sem tudjuk megcsináltatni. Nincs hozzá pénzünk.

A kis Hannácska pedig tegnap óta lázas betegen fekszik. Engel Ignác dr. orvos volt nála, aki irt is orvosságot, de mert nem hatósági orvos, elkészíttetni a város szegény-alapjából se lehetett.

— Menjen jó asszony hatósági orvoshoz! — tanácsoljuk neki.

Csakugyan ki is jön hozzájuk Balkányi Ede dr., aki új receptet ír, melyet a rendőrség pecséttel lát el és orvossághoz jut a láz-beteg kisleány.

— Hogy vagy gyermekem? — kérdi az anyja.

— El vagyok fáradva. — Lehunyja kicsi szempilláit. Majd felriad és sir keservesen:

— Ugy fáj a lábom!

— Esténként pedig láz gyötri — mondja az anyja — folyton citromot kér. Ugy lát-szik, ez csillapítja a szomját.

Kijövünk a szomorú lakásból, többen beszélgetnek az udvaron szomszédok, ismerősök:

— Vásott kölyök ez — mondja egyikük — csavargó, iskolakerülő. Nem lesz ebből sohasem jóra való ember!

— Ha csak javító intézetbe nem viszik! — toldja meg egy másik szomszéd.

Ami annál könnyebb dolog, mert szülei is törvénytelen házasságban élnek s bizony nem igen törődnek gyermekük nevelésével, aki folyton az utcákat rója s a legrosszabb társaságokban fordulhat meg.

(gy. zs.)

IRODALOM

A Csokonai-kör felolvasó ülése. Gazdag műsora lesz a Csokonai-kör szombati felolvasó ülésének, amelyen két vendég és két debreceni író fog szerepelni. Az egyik vendég, Szabados Ede, jónevű szatmári költő, aki a Csokonai-körnek már több pályázatán nyert dícséretet és díjat. Jelen alkalommal éppen azt a költői elbeszélést fogja bemutatni, amelyet a Csokonai-kör az idén jutalmazott a Löffkovits Artur 300 koronás díjával. A másik vendég, Gyökössy Endre dr., akit tulajdonképp bizvást nevezhetünk debreceninek, nemcsak azért, mert a kollégium nevelte, hanem, mert költői pályafutása is itt kezdődött abban a Bokrétaban, amelyet Oláh Gáborral, Madai Gyulával, Baja Mihályval és Gulyás Józseffel együtt irtak tíz évvel ezelőtt és amelynek második kötete a Csokonai-kör támogatásával jelent meg. Gyökössy ezidőszerint a legkedveltebb ifjusági írók közé tartozik, akinek meleg magyar érzése, erős, hazafias hangja nem téveszti el hatását az ifjú lelkekre. — Oláh Gábor — fájdalom — nem személyesen fog a felolvasó asztalhoz ülni, mert betegsége még folyton a délvidék enyhe tengerpartján tartja, hanem legújabb drámájából Kemény Lajos színművész fog megkapó részletet be-

mutatni. — Nagy Vilmos „Női mozgófényképek” című felolvasásával bizonyára ismét kellemes perceket fog szerezni az öt szívesen hallgató közönségnek. A felolvasó ülés a városháza nagytermében lesz és szombaton délután pontban öt órakor kezdődik.

Csütörtöki felolvasó-est

A második ciklus kezdete.

A csütörtöki felolvasó-esték rendező bizottsága a farsang alatt tartott fényes sikerű vig-esték után ma kezdte meg a rendes felolvasó-esték ezidei sorozatának második ciklusát, mely négy estéből fog állani. Ez alkalomra ismét nagy és fényes közönség töltötte meg a róm. kath. főgimnázium tágas dísztermét és ugyancsak melegen, lelkesen tapsolt a nagyszerű program minden számának, melyek közül nem egy, — hiszen még benne vagyunk a farsangban — a vig-esték derült hangulatát idézte az emlékezetbe.

Alber Lujza zongorázása nyitotta meg a műsört. E kiváló zongoratanárnőnek komoly készséggel előadott száma (Fantázia a Wéber „Oberon”-jából) mint máskor is ez estéken, őszinte zajos tapsokra ragadta a hallgatókat; meg is érdemelte azt tiszta, briliáns technikájú és finoman színező játékával.

Felolvasásáról ez estére Mártonfalvy György gondoskodott. „Opera-előadások a vidéken” cím alatt jóízűen elhumorizált a vidéki furcsaságokon. De fölszínes fölfogás volna az mely csak ennyit látna az ügyes dolgozatban. Hiszen igaz, körülüjtásozta a tárgyat a kulcs szák világának saját külön tolvainyelvével, meg a maga, viszontagságokon edződött tárgyszerű humorával; de a suitások alatt ott az érték: erős, eleven rajza a vidéki és szin-padi élet visszasságainak. A közönség, mely szívesen derült az előadás vidám, bohó hang-ján, megbecsülte ezt a mélyebb tartalmat is és mindkettőért hálásan tapsolt.

Nagyhatású volt a Vass Jolán magánje-lenete is. „A magyar leány”, melyet pezsgő frissességgel, pompás temperamentummal adott elő, kitünően karikatúrázva ki a másfajta, a nem magyar lányokat. Sok, sok tapsot kapott remek előadásáért, stílusos táncaiért, melyek közül egyiket-másikat meg is kellett újrázni.

Egy, külföldön eléggé kedvelt, nálunk azonban még csak zenei tréfa számba menő pompás duettet is hallottunk ez estén: két nagybőgő hangversenyét. Naumann „A két öreg sánta” című humoros kompozícióját Ferenczi Frigyes és Forner Károly játszották könnyeden, a Mártonfalvy György elsőrangú zongorakísérete mellett, általános tetszést keltve.

Előkelő műveltségben részesítette a hallgatókat Frischfeld Frigyesné, aki Hildach „Tavaszi”, Gounod „An Printemps” és Székács „Apró dal” c. szerzeményeit énekelte. Selymes finom, tisztazengésű és remekül iskolázott szép magas szoprán hangja gyönyörűen érvényesült a kifogástalan akusztikájú teremben, nagy zenei intelligenciára valló ben-sőséges előadása pedig oly óriási tapsra tü-zete a nagy és díszes hallgatókat, hogy több magyar dal eléneklésével is meg kellett tolda-nia fényes sikerű számát, melynek sikeréhez természetesen a Mártonfalvy remek alá-festésekkel dolgozó zongorakísérete is emelte.

Valami pompások voltak a Debreceni Margit fiúttiproduktumai, amelyek valóban őszintén gyönyörködtették a közönséget. Volt is része tapsban, újrázásban olvannyrára, hogy alig-alig akart végeszakadni a sok rá-adásnak.

Az estét Magyar Imre és Fia zenekara zárta be, megint gyönyörűséget szerezvén minden jelenvottnak azzal a sok szép magyar nótával, amelyeket ilyen szívhez szóló me-legséggel, ilyen magyaros tüllel csak ez a már régen országos hírvé zenekar tud játszani. A mindig elemibb erővel kitörő taps miatt új meg új nótákba kellett kezdeniök, míg végre aztán a Rákóczi-induló tízes muzsikáival fejezvén be — úgy háromnegyed hét óra-kor a zajos sikerű estét.

A legk...
hétre, f. h...
nagy buzg...
zóság.

REG... a fel...

Egyik...
tünést ke...
címével: E...
gédiáját m...
nár vidékr...
valóssággal...
iránta val...
a száraz r...
deg tudom...
csillogó te...
ragyog rá...
mint egy v...

Hány...
mit a taler...
ténik meg...
virágos ke...

Néhan...
jait tartja...
regényes...
felsőbb l...
egyik tize...
bentlakó...
környéki...
litani egy...
foku ideg...
életvesz...
vel szemé...

A fej...
lan beteg...
kitépte a...
folyton e...
tett, aki...
beteges h...
zavítotté...
ujra előv...
tesítésére...
gye. Az é...
nál töltöt...
dett, ber...
tanárának...
kapott. T...
magát ve...
Budapest...

Az e...
városban...
anyjának...
ányiskolá...
ily eset...

Szi...

PÉNTEK...
sal...
SZOMB...
tató...
VASÁRN...
Este...

A g...
operettje...
venítésr...
ő oper...
óta nagy...
mélyzet...
Zilahyn...
Margit...
kely ját...
adás ir...
Rak...
kerü uj...

A legközelebbi felolvasó este mához két hétre, f. hó 29-én lesz. Eőkészítésén már is nagy buzgósággal dolgozik az agilis rendezőség.

REGÉNY a felsőbb leányiskolában

Egy urileány tragédiája.

Egyik igen kiváló írónk, Berkes Imre feltűnést keltő regényt írt nemrégiben ezzel a címmel: *Ezer leányfej*. Egy fiatal tanár tragédiáját mondja el benne. A rajongó, lelkes tanár vidékre kerül egyik leány iskolába. Ott valósággal beleszédül a sok tanítványának iránta való szimpátiájába. Amint magyarázza a száraz matematikát, észreveszi, hogy a rideg tudomány nem érdekli a hallgatóit. Ezer csillogó tekintet lesi a szavát, ezer leányfej ragyog rá s olyanná válik számára az iskola mint egy virágos kert. Menekülnie kell belőle.

Hányszor ismétlődik meg az életben, a mit a talentumos író elmesél. És hányszor tör ténik megrázó és szinte érthetetlen tragédia a virágos kertben.

Néhány nap óta Szeged város ura családjait tartja izgalomban egy ilyen megdöbbentő regényes gyermektragédia, mely az ottani felsőbb leányiskolában történt. Az intézet egyik tizenhárom éves negyedik osztályos bentlakó növendékét, H. Gizit, egy Debrecen környéki állomásfőnök leányát, fel kellett szállítani egy budapesti elmeorvoshoz, oly nagyfokú idegesség tört ki rajta, hogy valósággal életveszélyes lett ugy magával, mint társnőivel szemben.

A fejletlen kisleányon ily korban szokatlan betegséget konstataáltak. Képeskönyvekből kitépte a férfiaroképeket és azt csókolgatta, folyton egyik tanárát emlegette, akit szeretett, aki most megnősült és megcsalta őt. A beteges hajlamu kis leányt a tanév elején hazavitték, de nemsokára meggyógyult. Most újra elővette baja, az iskolaorvos távirati értesítésére eljött az apja, hogy Budapestre vigye. Az éjszakát P. Imre dr. ügyvéd rokonuknál töltötték, ahol a kisleány dühöngeni kezdett, berohant az ügyvédi irodába és folyton tanárának telefonált, de összekötetést nem kapott. Táncolt, éneklt az emeletről leakarta magát vetni, de megakadályozták és felvitték Budapestre.

Az eset élénk feltűnést keltett az egész városban, több felsőbb leányiskolai növendék anyjának az a kívánsága, hogy a felsőbb leányiskolában csak nők tanítsanak, nehogy ily eset újra előfordulhasson.

Színház és Művészet

A heti műsor.

PÉNTEK: A g é s á k, operett. Uj betanulással. (C bérlet.)

SZOMBAT: R a b l ó l o v a g színmű. Bemutató előadás. (A bérlet.)

VASÁRNAP: Délután A k i s g r ó f, operett. Este R a b l ó l o v a g színmű. (Kisbérlet.)

A gésák reprize. Sidney bájos zenéjű operettje kerül holnap, pénteken este felelevenítésre a debreceni színházban. A kitűnő operettben, melynek reprizére már hetek óta nagy szorgalommal készül az énekes személyzet Kassai Károly rendezése mellett, Zilahy S. Vilma, Borbély Lili, Belezny Margit, Falussi, Solti, Kassai, Ligeti és Székely játszanak nagyobb szerepeket. Az előadás iránt nagy az érdeklődés.

Rabló lovag. Biró Lajos szenzációs sikerű ujdonságának, a Rablólovag című szen-

minek vasárnap este lesz a bemutatója. A kiváló ujdonságban, mely előreláthatólag sok telt házat hoz a debreceni igazgatónak, T. Csige Böske, Papp Etelka, Uthv Gizella, Zilahy, Virányi, Bérczi, Kemény és Kelemen játszanak nagyobb szerepeket.

Perczel Karola szerződése. Perczel Karolát a kít a debreceni közönség mint tánc-tanárnőt előnyösen ismer, Zilahy igazgató szerződtette táncmesternőnek. Perczel Karola működését a Leányvásár operett táncainak betanításával kezdi meg.

Kis gróf. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal a Kis gróf operettet adják. Jegye két ez előadásra a színházi pénztár előre árusít.

Uj műsor a Bonbonnierben. Holnap, pénteken mutatkozik be a februári második félhavi új műsor. Tizenöt elsőrendű és különféle számot szerződtetett Szilassy Etel igazgató óriási költségek árán. Többek között kitűnő attrakciónak ígérkezik La Malinta excentrikus tánc-sketsch, kiket Kairóból szerződtetett az igazgatóság. La petite Chrisemten akrobatikus táncosnő, Lendvay Mici szubrett-primadonna, Csatai Sári, a megboldogult nagy Csatai Zsófi leánya, Professor Vellie Brown, az amerikai néger zenekar első trombitása, továbbá nyolc szépség fellépte. Szilassy Etel új szólószámokkal szintén emeli a műsort. Szilassy, Zsoltoványi és Pásztor eljátszák a „Rendez-vous” című új színpadi tréfát. Zsoltoványi szintén új szóval lép fel, mint tót veterán, mely a saját alakítása. Vasárnap délután 4 órakor mélyen leszállított helyárrakkal magyar család népeledés lesz az összes új tagok fellépésével. Páholylés 1 korona, a többi hely 60 fillér.

HIREK

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

A belügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére György Henrik belügyminiszteri főszámtanácsosnak a számvevőségi igazgatói címet és jelleget adományozom.

Kelt Bécsben, 1912. évi febr. 4-én.

FERENC JOZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

György Henriket Debrecenben is többen ismerik. Ő volt az, akit a belügyminiszter a múlt évben leküldött Debrecen számvevőségének és pénzkezelésének megvizsgálására. György Henrik arról terjedelmes jelentést is tett és több módosítást ajánlott. György Henrik egyik legkiválóbb szakértője a közigazgatási pénzkezelésnek.

— **Uj kihágási bírák.** A debreceni rendőrség büntügyi osztályánál s különösen a kihágási bíróságnál annyira fölszaporodtak az ügyek, hogy azokban egy bíró ítélkezni nem tud. Eddig Komlóssy Pál dr. rendőrkapitány ítélkezett, de ő megfeszített erővel folytatott munkássága mellett sem győzte a mindinkább felszaporodó dolgot, úgy, hogy már eddig is a kihágási ügyekben több rendőrtisztviselő segédkezett neki. Ezek azonban nem ítélkezhetek, mert erre felhatalmazásuk nem volt. Rostás István főkapitány tehát előterjesztést tett ez irányban a tanácshoz, amely mai ülésén a meghatalmazást a kihágási ügyekben való ítélkezésre Harsányi Imre dr. rendőrfogalmazónak, Hortobágyi Ernő tb. rendőrfogalmazónak és Balla Bertalan gyakornoknak megadta.

— **Mácsay Sándor gyásza.** Súlyos és fájdalmas csapás érte ma a debreceni főiskolai kántus kiváló vezetőjét és karmesterét, Mácsay Sándort. Meghalt hosszas szenvedés után a felesége, Biró Emilia, akivel huszonhárom éven át élt zavartalan boldogságban. A nagy veszteség széles körben mély részvétet keltett. A család a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki:

A legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk forrón szeretett jó nőm, drága

jó édes anyánk, anyósom, nevelőanyám, nagymamám, testvérem és jó rokonunk, Mácsay Sándorné született Biró Emilia áldásos életének 62-ik, boldog házasságának 23. évében hosszas és súlyos szenvedés után f. hó 15-én történt csendes elhunytát. Kedves halottunk porrészeit február hó 17-én, azaz szombaton délután 3 órakor fogjuk a Szent Anna-utca 29. számú háztól a református egyház szertartása szerint tartandó ima után, a Kossuth-u. temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. Debrecen, 1912. február hó 15-én. Áldás és béke poraira. Bánatos férje: Mácsay Sándor. Egyetlen leánya: Kovács Laura férjével Lukács Zsigmond cs. és kir. százados-számvevővel. Egyetlen unokája: Lukács Béla. Testvére: özv. Balogh Istvánné született Biró Róza és gyermekei Irén és Kálmán. Nevelt leánya: Mácsay Ida férjével Malatinszky Kálmánnal. — A temetést özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalata rendezi.

— **Ingyenes rendelés szegény gyermekeknek.** Néhány év előtt a debreceni gyermekmenhelyen Brokes Győző dr. ingyenes rendelést kezdett a szegény gyermekek részére. Ennek a szép intézménynek főtartásához Debrecen városa évenként több száz korona segéllyel járult, amelyből egyes műszereket, orvosságokat, kötszereket szereztek be. Brokes Győző dr., aki a rendelést nagy lelkiismeretességgel és ambícióval látta el, most számolt el a segély fölhasználásáról és egyúttal jelentette, hogy az ingyen rendelőt föl szlatja, mert most már a debreceni közkórházban is van ingyen rendelő intézet. Amikor ugyanis Kenézy Gyula dr. udvari tanácsos a közkórház vezetését az Újfalussy-éra után átvette, előterjesztést tett s az egészségügyi, a kórházi bizottság és a tanács el is fogadta, hogy a közkórházban rendezzenek be szegény betegek részére is ingyenes ambulatóriumot s erre, valamint arra, hogy az itt rendelő orvos a betegápolási alap terhére rendelhessen, kéri ki a belügyminiszter engedélyét. A fölterjesztés már el is ment s minden valószínűség szerint az engedély meg is érkezik. A tanács az ingyen rendelőnek a gyermekmenhelyen való beszüntetésére vonatkozó előterjesztést kiadta a főorvosnak, hogy adjon véleményt róla.

— **Az orosz-japán háború hőse.** A bal-mazujvárosi csendőrség ma délután előállította Koleszár koldust, aki azt állítja, hogy résztvett az orosz-japán háborúban is. Állítólag Egerből vándorolt ki ezeleltől 7—8 évvel Szentpétervárra, ahol a moszkva—szentpétervári vasuton volt vonatvezető. Itt érte az orosz-japán háború, melyben a japánok oldalán harcolt és bal kezefejét is ott vesztette. Azóta koldulásból tengeti életét. Tegnapelőtt került Balmazujvárosra, ahol a tegnapi éj folyamán összetalálkozott egy vasutassal, vitába elegyedtek s a vasutas Koleszárt véresre verte. Holnap fognak sorsáról határozni, amikor kitiűnik az is, mi az igaz ebből a hősköltevényből.

— **Heim Emmy és Márkus Lili hangversenye.** Gyönyörű sikerrel rendezte ma a Zenekedvelők Társasága hangversenyét, a melyen két nagy művésznő Heim Emmy és Márkus Lili ragadta bámulatra és folyton megismétlődő tapsokra a zsufolt hangverseny terem előkelő szép közönségét. A művésznöket Grosz Ernő zongoraművész kísérte az ő kiváló művészetével.

— **Szalma István menyasszonyát körorzik.** Szalma István, a kivégzett rablógyilkos menyasszonyát, Kovács Annát orgazdaság büntette miatt a szegedi törvényszék elé idézték, a kézbesítési iv azonban „Cimzett ismeretlen” jelzéssel visszajött. A rablógyilkos menyasszonya annak idején lopott fiúzt tartott meg magának és abban feszengve sétált a Csillagbörtön körül, ahol kedvese a szomorú ítéletet várta. Minthogy Csongrádon most nem akadtak rá, körözölevelet adtak ki ellene.

— Nyilvános köszönet. A hentes és mészáros ifjak bárendező bizottsága tiszta jövedelmükből 20 koronát juttatott a szegénysorsu siketnémáknak, mely összegnek átvételét amikor elismerem, egyúttal az adományért tanítványaim nevében hálás köszönetet is mondok. Gácsér József igazgató.

— Püspökladányi kártyások. A hivatalos lap mai száma a következő hirdetést közli:

IDÉZÉS BÜNYÜGBEN.

1911. B. 324/4. szerncejáték által elkövetett kihágással gyanúsított Katz Adolf és Hönig Izidor a B. P. 470. §-ában meghatározott következmények terhe mellett felhivatnak, hogy jelen idézés utolsó közlésétől számított egy hónap alatt alulírott kir. járásbírósnál kihallgatásuk végett jelentkezzenek, vagy tartózkodási helyüket jelentsék be. Püspökladány, 1912. évi január hó 25.én.

A püspökladányi kir. járásbírósnak.

— Életunt cselédleány. Papp Julianna, aki a Halasi-telepen lakik, pár nap előtt megszökött egy debreceni uriházhoz cselédnek. Helyét még el sem foglalta, mikor már elment a kedve tőle. Azonban félt a büntéstől s ezért tegnap este tíz óra tájban marólugot ivott. Súlyos égési sebekek szállították a kórházba. Itt életuntságot emlegetett, mint amely miatt meg akart válni az ételtől. Azt is mondják, hogy szerelmes volt egy villamos vasuti alkalmazottba, aki nem viszonzta érzelmeit. Állapota súlyos.

— Fegyver a gyermek kezében. Hajduhadházáról jelentik nekünk. Majdnem halálos kimenetelű szerencsétlenséget okozott egy tizenkét éves gyermek vigyázatlansága, aki egy revolverrel bement Kiss Bálint idevaló gazda lakására s azt addig babrálta, hogy elsült s a gazda combjába hatolt a golyó. Szerencsére nemesebb részeket nem talált s így lakásán ápolják. A gyermek anynyira megijedt, hogy percekig tartott, a míg szóhoz jutott. Persze a revolvért, amelyet megspórolt pénzén vett, elkobozták tőle.

— Gyártelepnek igen alkalmas kisebb nagyobb telkek, iparvágány és villanyos megálló közelében előnyös feltételek mellett kaphatók. Érdeklődők forduljanak a Debrecenvidéki Takarékpénztárhoz Piac-utca 21. sz. Sesztina ház. Telefon 880. szám.

— Idény előrehaladottsága miatt téli kabátok, bundák és szőrmeárkú leszállított árban szerezhető be Halmágyi Sámuel divatházában.

— Grammofoan tulajdonosok! A létező legszebb magyar ének, „A pécskai cigány-soron” egyedül Molnár testvéreknél kapható, Egyház-tér 2. Telefon 727.

Debreceni Butorkészítő Asztalosok Árucsarnok Szövetkeze

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja. Telefon 129. Hunyadi-u. 17/19. sz. Telefon 129.

Felhívja a tisztelt butorvásárló közönség figyelmét, dusan felszerelt árucsarnokára, hol Debreczen első műasztalosainak és kárpitosainak termékei a legmértékesebb (szabott) árban áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Megtekintés minden vételkényszer nélkül.

Tervek, költségvetések, rajzok díjtalan. A rendelt avagy raktárból megvett butorokért a legmesszebbmenő garanciát vállalja, hitel esetén kedvező fizetési feltételek.

Használjon Dr. Borovszky-féle BOROLINT

Borolin-szappant és Borolin-cukorkát reuma, cs. iz, köszvény, isiász, köhögés, fejfájás és fertőzés ellen

Ára a Borolin-nak 80 fillér, próbátvev 50 fillér, a Borolin-mosdószappannak 80 fill, a pipere-szappannak 80 fill. és a Borolin-cukorkának ára 20 és 40 fillér.

Kapható mindenütt.

Debreczenben kapható: Batáry Imre, Harsányi Lajos, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő és Steiner Manó gyógyszerárában, „Központi” Drogeriában, Balogh M. J., Deutsch Lajos, Mayer Jenő és Béla kereskedőknél és Nagy András kezyü- és sérvkötő gyárában:

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.

Csuz, köszvény, reuma ellen legjobb báziszer a híres

Király-Balzsam!

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszünteti.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 korona teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszerárában Kossuth-utca 9. színház mellett.

KEZELÉSDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	863.25
Osztrák hitel	658.—
4 százalékos koronajáradék	90.05
Államvasut	782.50
Jelzálogbank	503.—
Rimamurányi	711.—
Salgótarjáni	732.—
Közúti vasut	825.—

Irányzat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 4 1/16%, Berlin 3 1/8% London 3 1/8%

Budapesti gabonátőzsde.

Szusz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	
Buza októberre	11.74
áprilisra	11.88
májusra	11.8
Rozs áprilisra	9.29
Zab októberre	9.28
áprilisra	9.60
Tengeri májusra	8.93
Tengeri 1912. év júl	8.42

Irányzat:

Észáru 5 drágább.

Helyiértékpapírok magánárfolyama.

Névért.	osztalék	1911. szelvényekkel	Kor.
500	70	Debreczeni Elso Tktár	960
200	20	Alföldi tktár	375
500	44	Ipar és Keresk. bank	900
200	18	Közgazdasági bank	—
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	16	Debreczeni Hitelbank	260
400	24	Államias Forgalmi Bank	—
200	12	Bankjegyet	—
200	80	Isztvánmalom	780
200	10	Debr. Helyi vasut	—
200	18	Termény és áruaktár	—
200	10	Debreczeni Gőzmozgatógyár	290

Uj gyár Debreczenben. A legutolsó időkben nemcsak a pénzintézeti alakulásához, de iparvállalatok létesítéséhez is nagy kedv mutatkozott Debreczenben. Néhány hét előtt Szabó Miklós adott be kérvényt a rendőrfőkapitányhoz, hogy adjon telepengedélyt a Péterfia-utca 64. szám alatt létesítendő szerzőgyárra. A főkapitány a helyszíni tárgyalás megtartása után az engedélyt meg is adta. A fölláttandó gyár szomszédságában fekvő egyik telektulajdonos azonban megfélebbzte a rendőrhatalom határozatát. E felebbezés folytán tárgyalta ma a tanács ezt az ügyet és kimondta, hogy a rendőrfőkapitány határozatát jóváhagyja. A tanács ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gyárat, amely nemcsak szerszámkészítéssel, de galvanoplasztikával is foglalkozik, tehát uj iparágat teremt meg, a tulajdonos villamos erőre rendezi be és így sem különösebb zajt, füstöt, piszkot nem csinál.

— A középiskolai játéktér. Évtizedet meghaladó idő óta húzódik már a középiskolai ifjuság játszóterének kérdése, amelyet megoldani mindeztideig nem sikerült. Már nem egyszer a közgyűléseken és különböző bizottságok ülésin volt fölszólalás tárgya ez az ügy s legutóbb a törvényhatósági bizottság közgyűlése kimondta, hogy a Nagyerdőn a sport tér mellett enged át a középiskolai ifjuság részére játszóternek alkalmas területet. E határozatáról értesítette a tanterületi főigazgatóságot is, amelytől azonban csak ma érkezett válasz a városi tanácshoz. A középiskolák részéről azt kifogásolták a följajrott területben, hogy az igen távol fekszik a várostól s így az ifjuság azt nem használhatja ki. A főigazgató most azt a kívánságot közölte Debreczen város tanácsával, hogy a korcsolyapályától északkeletre fekvő területet engedje át ifjusági játszóter céljaira. A tanács ma foglalkozott ezzel az átirattal s azt javaslatlétel végett a mérnöki hivatalnak adt ki. Azonban már ma kialakultnak vehető a tanács amaz álláspontja, hogy a korcsolyapálya mellett fekvő területet semmi körülmények között sem engedi át. hanem ehelyett a Dobozy-temető kihasználatlan és soha használatban nem is volt laposát engedik át, amelyet játszóterül igen alkalmasnak tartanak.

Ingatlanok forgalma.

Dári Lajos és neje Sipos Juliánna veszik Béres Lajos és neje Róth Sárától Szotyori telepi házat 5000 koronáért.

Friedmann József és neje Leitmann Mili veszik Gozovics István és neje Molnár Erzsébettől Csokonai-utca 21. sz. házat 14500 koronáért.

Muszter László és neje Lesinszky Juliánna veszik Benedek Mihály és neje Lustoteiner Gizellától Nyil-utca 112. számú házat 18500 koronáért.

Böszörményi Mhály és neje Tóth Mária veszik Tóth Gábor és neje Bodnár Juliánától Hajnal-utca 5. számú házat 32000 koronáért.

Szabó Ferenc és neje Molnár Emma veszik Tóth Mihály és neje Kiss Máriaától Csapókerthi házat 3900 koronáért.

Hegedüs István és neje Simay Berta veszik Weisz Rozália Löwenheim Sámuelné-től Hatvan-utca 18. számú házat 69000 koronáért.

Angyalati Antalné Kovács Róza veszi Kovács Juliánna Cziffer Nándornétól Homokkerti ház illetőségét 8000 koronáért.

Szépség,

széplítés a jó izlés követelménye.

- Matild krém
- Matild arckenőcs
- Matild szappan
- Matild powder

Mérgmentes szépségkészerek hatásuk meglepő, levestnek minden szeplőt, májfoltot stb. a bőrt finomná, 5 perc alatt fehérré teszik. Tetsék megpróbálni, ha nem használ. árát minden kibúvó nélkül visszaadom.

Kun István gyógyszerész.

Kapható minden gyógyszerárában és drogeriában For. ktár. Tóth Béla utóda Kubek gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Jóna és Jóna drogeriájában.

Aspirin

vásárolunk eredeti

TABLETTÁKBAN

20 drb. K 1,20

Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a Rhein.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozóknál tessék választványt osztolni. :-)

Betöltendő.

Egy takarítónő kerestetik. Cim a kiadóban.

Ügyes pénzbeszedő és üzletszerző felvételek fix fizetéssel. Zempliner, Hatvan-u. 17.

Házmester felvétetik március 1 re Széchenyi-u. 25.

EGY KIFUTÓ (hetes) fiu azonnal felvétetik a kiadóhivatalban.

Czimirást, másolást elvállal szép írásu fiatal ember. Czim a kiadóban.

Bírósági végrehajtói irodába jóírásu gyakornok kerestetik. Czim a kiadóban.

Egy jó nevelésű, lehetőleg 4 középiskolai osztályt végzett, legalább 14 éves, egészséges fiu tanulóul felvétetik egy nagy fejlődésben levő műiparánál. Cim a kiadóhivatalban.

Felirónő (idősebb nő) felvétetik. Márkus Jenőnél, Piac-utca 45.

Könyvelésben jártas kisasszony állást nyer Bán és Weisz festéknagykereskedésében.

Ki váltalna el egy hetes kis gyermeket dajkaságba. Jelentkezzék Széchenyi-utca 14. szám alatt.

Házmester felvétetik febr. 25-től Simonyi-ut 10 sz. alatt.

Adás-vétel.

Rum, tea legolcsóbban és a legjobb minőségben beszerezhető Deutsch Lajos fűszerkereskedésében, Piac-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salam. Telefon 685.

Eladó egy jókarban levő egy karikás kis vaskonyha elköltözés végett. Cim a kiadóhivatalban.

A Péczeli-utca 7. sz. ház eladó.

Egy ebédlő asztal és hat ebédlő szék eladó. Cim a kiadóban.

Elköltözés miatt többféle butorok vannak eladók a Piac-utca 42. szám alatt, hátul az emeleten, ugyanott keresnek egy 3 szobás lakást május elsőre.

Eladó egy jókarban levő szennyes ruhatartók, direkt erre a célra készített szennyes láda. Czim a 339. telefon szám alatt megtudható

Eladó Széchenyi-utca 38. számú ház. Értekezhetni Honvéd-utca 16.

Lakás.

Kiadó utcai lakás. Négy, esetleg 5 szoba, fürdőszoba, vízvezeték, villany világítás, külön udvar, teljesen alapincézett 1912. május 1 től Simonyi-ut 10. Megtekinthető délután 2-4 óra között.

Modern 4 szobás lakás fürdőszobával, vízvezeték-, gáz- és villanyvilágítással május 1-re kiadó a Bethlen-utca 18. és Jókai-utcai sarokházban.

Különfele.

Oskó Imréné okl. szülésznő, lakása Homokkert, Domahidy-utca 13.

Kosárfonás, gyermekkocsi raktár Kossuth-utca 25 Javitásokat készítünk.

Egy tiszta, fehér szőrű him angora macska, a villanytelepről elveszett; megtalálójá, ha kézhez adja jutalomban részesül.

Donogán és Somossy DEBRECZEN, Kistemplombazár.**Báli idény ujdonságok**

Marquisett, csipke volaus, selymek, gyöngydiszek, rojtok

Óriási választékban!

110-133 1912. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1389-3864/4. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Veisz Albert debreczeni lakos részére debreczeni lakostól 174-70 kor. tőke, ennek 1911. év március hó 16. napjától számítandó 6% kamatal és az eddig összesen 75 kor. 98 fillér perköltség erejéig 1911. évi február 8. és jul. hó 7-én bíróilag felúfoglalt és 2308 koronára becsült porcellán árúk és az üzleti berendezésből álló ingóságok **1912. évi február hó 17-én délután 3 órakor** kezdetét veendő és Hatvan-u. 11. sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1912. évi január hó 29.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

Kiadó!

Egy modern utcai frontu, magas földszintes lakás villany és vízvezetékekkel ellátva. A szobák linoleum padozattal borítva, valamint folyton égő «Meteor» kályhakkal felszerelve.

A lakosztály áll: Három nagy szobából, előszoba, fürdőszoba vízvezetékekkel, éléskamara, konyha, mosókonyha, nagy cselédszoba, faskamara és minden más hozzátartozóival.

Nagy parkirozott udvar, óriási kert gyümölcsös fákkal. A kert és udvar szintén vízvezetékekkel ellátva.

A ház 500 négyszögöl területen fekszik.

Ezen egy éves új épületben és udvarban csupán ezen lakosztály van.

Tudakozódhatni lehet a «Linoleum» áruházban. **Esetleg az épület eladó.**

Gyomorgörccs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitűnőbb háziszer a

Hollandi

Gyomorcseppek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

Dr. Dralle MALATINE

bőr-crème.

Puder

szappan

Wien 1904

nagy állami érem.

St. Louis 1904

Malland 1906.

Brüssel 1910.

Grand Prix

Dr. Dralle-
ten érdes
és
felpatogzott
bőrnel.

Zsír-
mentes!
Nagyszerű
hatással
arcszínre
és bőrre.

DRALLE

Bodenbach a. E.

Glycerin és méz-gelee

Tutus K — 70 és 1.20.

Turin 1911
Grand Prix
Nemzetközi
Hygienikus
kiállítás
Dresden 1911
Nagy díj.

Függönyt

:: a legszebben ::
:: a leggyorsabban ::
és a legszolidabb árban
tisztít

Hrabéczy első debreczeni gőzmosó, vegytisztító ruhamosó r.-t.

Debreczen. - Telefon 323.

Gyár és főüzlet Széchenyi 42.

Fióküzlet: Csapó-utca 30.
Hatvan-utca 15.

